GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
Romania și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĖ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNȚIURILE:
O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămită.

Nr. 52. — Sâmbătă, 7 (19) Martie. — 1887.

Brașovŭ, 6 Martie 1887.

Cunoscêndŭ „bontonulŭ“, ce domnesce la Jidano-Maghiarii din Pesta, nu ne póte surprinde, că Monitorulŭ lorŭ nemțescŭ îlŭ declară de „nătărău“ pe d-lŭ Dr. Gregr, pentru că și-a luatŭ voiă a vorbi în camera din Viena de „asuprirea naționalitățilorŭ în Ungaria“ ḍicêndŭ, că „Maghiarii sugrumă orĭ-ce mișcare și orĭ-ce semnŭ de viéță alŭ popórelorŭ nemaghiare“ și că „nu voiescŭ ca lumea sĕ scie, că în Ungaria mai trăiescŭ afară de Maghiarĭ și alte naționalitățĭ“. Nu ne surprinde nicĭ cutezarea, cu care susține același Monitorŭ, că afirmările lui Gregr suntŭ neadevĕrate.

Nu ne trece prin gândŭ de a aduce doveḍĭ în favórea afirmărilorŭ deputatului cehŭ. Cea mai eclatantă dovadă, că așa este cum a disŭ elŭ și nu altfelŭ, nĭ-o dă însașĭ turburarea ce a produs'o între șoviniștii ungurĭ acea parte a discursului sĕu, care se ocupă de sórtea naționalităților în Ungaria. Este o apucătură vechiă și comună tuturorŭ acelora, carĭ nu se sêmtŭ în dreptŭ, de care se folosesce în casulŭ acesta „Pester Lloyd,“ când ḍice: „pentru *aceasta* parte a discursului lui Gregr n'avemŭ nicĭ unŭ cuvêntŭ spre a-i rĕspunde.“

Fóia guvernamentală din Peșta nu vrea sĕ stea de vorbă cu Gregr în ceea ce privesce sórtea naționalitățilorŭ nemaghiare din acestŭ statŭ. Purtarea ei este ușorŭ de înțelesŭ: Dér amŭ face rĕu noi, Nemaghiarii, décă n'amŭ lua actŭ de imputarea indirectă ce nĭ-o face Dr. Gregr din causa moliciunei nóstre.

„Décă creatorii dualismului“, ḍice Dr. Gregr, „au credutŭ, că va fi cu putință a suprima în Austria popórele nemaghiare, atuncĭ aceștĭ domnĭ șĭ-au greșitŭ cumplitŭ socotéla, căcĭ noi suntemŭ făcuțĭ din altŭ aluatŭ mai tare decâtŭ sĕrmanii Slovacĭ în Ungaria și ceea ce in Ungaria se încovóiă și se mlădie, ar puté aicĭ fórte ușorŭ sĕ se frângă și sĕ plesnéscă“.

Este vorba aicĭ ce-i dreptŭ mai vêrtosŭ de „bieții Slovacĭ“ și rĕmâne la aprețiarea celorŭ nepreocupațĭ, décă este „desprețuitóre“ — cum ḍice „Pester Lloyd“ — orĭ nu, imputarea ce se cuprinde în pasagiulŭ acesta alŭ vorbirei lui Gregr. Dér cetitorulŭ atentŭ va găsi, că Dr. Gregr aduce pe Slovacĭ numai ca esemplu și că în realitate susține despre tóte naționalitățile din Transilvania și Țéra unguréscă, că se'ncovóiă și se mlădiă, ca sĕ le pótă Ungurii cu atâtŭ mai bine suprima.

Nu este vre-o descoperire nouă, ce o face deputatulu cehŭ. De unŭ șirŭ lungŭ de anĭ nu ni s'a datŭ numai odată ocasiune de-a ne plânge și noi asupra moliciunei popórelorŭ nemaghiare íață cu atacurile necurmate și din ce în ce mai obraznice ale contrarilorŭ esistenței lorŭ naționale.

Și când e vorba de „încovoiare“ și de „mlădiere“, nu scimŭ de cine sĕ ne mirămŭ mai multŭ, de „bieții Slovacĭ“, carĭ în desvoltarea naționalității lorŭ au rĕmasŭ îndĕretulŭ tuturorŭ popórelorŭ acestui statŭ, orĭ de „bieții Românĭ,“ carĭ suntŭ și mai înaintațĭ, și mai numĕroșĭ decâtŭ ei și carĭ, deși numai pentr'unŭ timpŭ fórte scurtŭ, s'au bucuratŭ în Transilvania de drepturĭ politice-naționale!

Bărbații cunoscĕtorĭ de istoriă susținŭ, că popórele însĕșĭ îșĭ crescŭ despoții lorŭ și că fiecare poporŭ are guvernulŭ, ce îlŭ merită. Mai multŭ séu mai puținŭ se póte aplica acésta și la noi Românii din Transilvania și Ungaria.

Nu ne sfiimŭ a-o spune pe față, că după a nóstră convingere, numai atitudinei lorŭ molatice au sĕ mulțămescă Românii, că suntŭ aḍĭ așa de multŭ ignorațĭ și de rĕu tractațĭ în acestŭ statŭ; numai slăbiciunei lorŭ neînțelese au sĕ mulțămescă, că mai alesŭ de vre-o câțĭ-va anĭ încóce fiecare funcționărașŭ ungurŭ veneticŭ cutéză a-i lovi în față, călcândŭ legea și abusândŭ de lealitatea și de îndelunga lorŭ răbdare.

Colónele fóiei nóstre suntŭ pline de cele mai revoltătóre raporturĭ despre neîncetatele abusurĭ, călcărĭ de lege și insulte ale celorŭ dela putere. Puține insĕ, de totŭ puține suntŭ casurile, când ni se dă satisfacțiunea de-a raporta despre câte o apĕrare energică a celorŭ încălcațĭ și batjocurițĭ, despre câte o resistență legală démnă de acestŭ poporŭ și de marile interese ale vieței sale naționale.

Fără a voi sĕ tragemŭ o paralelă între poporulŭ nostru și între popórele negermane din Cislaitania, trebue sĕ mărturisimŭ, cumcă imputarea indirectă ce o face Dr. Gregr naționalităților nemaghiare, că nu se sciu apĕra cum se cade în contra asupririlorŭ, este rușinătóre mai alesŭ pentru noi Românii, carĭ în cursulŭ istoriei amŭ datŭ doveḍĭ, că nu suntemŭ făcuțĭ dintr'unŭ aluatŭ așa de slabŭ, cum crede lumea străină vêḍêndŭ, că nu dămŭ nicĭ unŭ semnŭ de viață de Dómne ajută.

Și aceea ce crede lumea cea mare despre noi trebue sĕ ne însufle îngrijire, căcĭ unŭ poporŭ care nu se afirmă și care nu este ținutŭ în sémă nu-și va puté recâștiga niciodată drepturile, la carĭ aspiră.

Cehii potŭ sĕ aibă multe, ce noi nu le avemŭ, ei suntŭ mai avuțĭ și mai culțĭ, dér ceea ce îi face cu deosebire tarĭ în apĕrarea drepturilorŭ lorŭ suntŭ bunii, înțelepții și energicii conducĕtorĭ, ce îi au.

Putemŭ sĕ ḍicemŭ și noi asemenea despre poporulŭ nostru? Étă o întrebare, la care trebue sĕ ne gândimŭ seriosŭ tocmai acum, când ne stau înainte nouĕ și însemnate lupte.

Textulŭ poliglotŭ alŭ bancnotelorŭ.

Discursulŭ deputatului Dr. Gregr ținutŭ în ședința dela 14 Martie a camerei deputaților din Viena.

(Urmare și fine.)

Negreșitŭ se va ḍice, că guvernulŭ a încercatŭ și acésta e o astfelŭ de bagatelă, încâtŭ nu făcea sĕ se indușmănéscă pentru ea cu Ungaria. Am disŭ deja, că ceea ce dorescŭ popóre intregĭ, nu este bagatelă; dér abstrăgêndŭ de aceea, rogŭ cu tóte astea pe guvernŭ sĕ ne spună, ce lucrurĭ marĭ și însemnate a esecutatŭ elŭ față cu Ungaria. (Vii aplause'n drépta și ilaritate'n stânga.) Lumea nu scie nimicŭ despre aceea (nouă ilaritate'n stânga) și ar fi o pré mare modestiă a guvernului, décă 'șĭ-ar escunde marele ei fapte față cu Ungurii. (Ilaritate'n stânga.) Ungurii nu voescŭ, ei ḍicŭ că construcția de acum a bancnotelorŭ corĕspunde sistemului dualistŭ, dualismulu e paritate, și deórece pe partea ungurescă se află numai textulŭ maghiarŭ, fără considerațiune la celelalte naționalitățĭ din Ungaria, de aceea și pe partea cislaitană trebue sĕ fiă numai textulŭ germanŭ, fără considerațiune la celelalte naționalitățĭ ale imperiului. Maghiarii ca rassă domnitóre în Ungaria nu voescŭ, ca lumea sĕ scie, că in Ungaria trăescŭ și alte naționalitățĭ, nu numai Maghiarĭ. De aceea *suprimă orĭ ce mișcare, orĭce semn de viéță a popórelorŭ nemaghiare*, de aceea nicĭ nu voescŭ, ca sĕ se cetéscă de pe textulŭ bancnotelor esistența astorfelŭ de popóre. Dér nu vreu nicĭ aceea, ca sĕ se'ntémple acesta pe partea austriacă, fiindŭ că credŭ că popórele nemaghiare ale Ungariei, seduse prin esemplulŭ rĕu alŭ părții cislaitane, arŭ puté cere în fine sĕ se țină sémă și de naționalitatea lorŭ de pe bancnote. Ăsta'i motivulŭ, pentru care s'a respinsŭ cererea nóstră, de aceea guvernulŭ nostru a trebuitŭ sĕ capituleze. Ăsta'i sêmburele afacerii. Décă d. ministru de finanțe nu vrea sĕ mărturisescă acésta, îi e tocmai rușine a o face. (Ilaritate'n stânga.)

Nu vreu sĕ mĕ esprimŭ mai departe asupra dualismului. Noi n'avemŭ pe consciință dualismulŭ, acéstă *crimă comisă contra Austriei.* (Bravo! Bravo! în drépta.) Dér décă creatorii dualismului au credutŭ, că va fi posibilŭ a apĕsa popórele negermane din Austria, precum apasă Ungurii popórele nemaghiare, atuncĭ amarŭ s'au inșelatŭ domnii, căcĭ noi suntemŭ făurițĭ dintr'unŭ metalŭ ceva mai tare, decâtŭ bieții Slovacĭ din Ungaria, și ceea ce în Ungaria se'ncovóiă și se'mlădiă, aci ar puté fórte ușorŭ sĕ se rupă și sĕ plesnéscă. Ființa dualismului este paritatea ambelorŭ jumătățĭ ale imperiului și se baséză pe principiulŭ neamestecului unei jumătățĭ a imperiului în afacerile celeilalte, și scimŭ cu ce energiă scie Ungaria sĕ se apere contra acesta. Stămŭ pe același punctŭ de stadiu și ceremŭ reciprocitate. (Forte adevĕratŭ! în drépta.) Dér câtŭ de departe a înaintatŭ deja amesteculŭ Ungariei, despre acésta ne dă celŭ mai bunŭ esemplu faptulŭ, că nu mai e cu putință ca, fără grațiósa încuviințare a Ungariei, sĕ compunemŭ textulŭ bancnotelorŭ pe partea nóstră după trebuințele și dorințele acestei jumătățĭ a imperiului. Asta nu mai e paritate, când unulŭ poruncesce și celălaltŭ trebue sĕ asculte. Astfelŭ de amestecurĭ ale Ungurilorŭ arŭ trebui sĕ fiă respinse cu totă energia, și e datoria guvernului nostru sĕ apere independența acestei jumătățĭ a imperiului și sĕ nu admită, ca Austria sĕ ajungă scaunulŭ de picióre alŭ șovinismului maghiarŭ. (Bravo! Bravo! în drépta.)

Ce însemnéză textulŭ germanŭ esclusivŭ pe bancnote? Preferirea, supremația unei rasse de poporŭ asupra celeilalte. Dér însemnéză și limba germană a statului, unŭ punctŭ de stadiu, pe care niciodată nu ne vețĭ mai căpĕta. (Bravo! în drépta.) Austria a fostŭ este și rĕmâne unŭ statŭ de diferite popóre; Austria este unŭ statŭ poliglotŭ și natura lui sĕ se manifeste în tóte documentele sale. Dér décă bancnota se compune numai în limba germană, atuncĭ acésta însemnéză, că statulŭ austriacŭ este unŭ statŭ germanŭ și acésta este o minciună înaintea lui Dumnedeu și a ómenilorŭ. (Aplause'n drépta.) Asta însemnéză, că popórele negermane suntŭ atâtŭ de decăḍute, încâtŭ nicĭ nu merită ostenélă a ține sémă de dorințele și ostenelele lorŭ. Asta'nsemnéză, că rassa germană singură represintă o jumătate a imperiului și Negermanii suntŭ trimișĭ în camera servitorilorŭ. (Aplause'n drépta.)

Raportorulŭ ḍice în raportulŭ sĕu, că acéstă cerere se va analisa în proximulŭ deceniu. Eu însĕ vĕ'ntrebŭ, pentru ce nu e cu putință deja acum? La acésta a rĕspunsŭ ministrulŭ de finanțe: fiindŭ-că prin acésta se îngreuiază și se întârḍiă pactulŭ cu Ungaria. Nu mai lipsesce decâtŭ sĕ ḍică: fiindŭ-că prin acésta nu s'alege nimica de pactŭ și se sgudue basele statului. Cine ar fi credutŭ, că douĕ cuvinte în limba boemă, polonă și italiană cuprindŭ în sine o astfelŭ de putere magică, încâtŭ sĕ pótă rĕsturna guverne și sĕ pótă sgudui basele statului! Privilegiul băncii naționale espiră cu finele acestui anŭ, acum ne aflămŭ în mijloculŭ lui Martie, și credŭ în adevĕrŭ, că cele nouĕ lunĭ arŭ fi de ajunsŭ ca în acestŭ intervalŭ de timpŭ sĕ aducemŭ in clarŭ cu Ungaria acéstă estra-ordinară și „încâlcită“ afacere. (Ilaritate.) Acéstă ostenélă pentru o nouă tractare cu Ungaria ar fi singura urmare rea, décă s'ar primi aḍĭ propunerea nóstră. (Așa este! în drépta.)

Nu sciu, cum vorŭ vota singuraticele fracțiunĭ din acéstă parte (drépta) a camerei. Cum că conaționalii noștri din Carniolia, Carintia, Stiria sudică și Dalmația vorŭ vota de sigurŭ pentru propunerea nóstră, despre acésta sunt sigurŭ (Dep. Trojan: Și deputații din Istria!); căcĭ ei consideră de sigurŭ acéstă afacere a nóstră ca și p'a lorŭ. După cuvintele fórte demne de observatŭ, ce le-a vorbitŭ în acéstă afacere înainte de câteva ḍile prințulŭ Lichtenstein, sperŭ că și membrii de naționalitate germană din acéstă parte (drépta) nu vorŭ vota contra nóstră. Nicĭ nu potŭ crede, că aliații noștri polonĭ vorŭ vota în acéstă afacere contra nóstră; căcĭ nu potŭ crede, că unŭ poporŭ atâtŭ de cavalerescŭ, cum suntŭ Polonii, sĕ stea în cestiunea onórei naționale îndĕrĕtulŭ poporului democratŭ alŭ Boemilorŭ. Dér fiă cum va voi. Dér décă ar fi sĕ ne vedemŭ înșielațĭ în acéstă a nóstră speranță, atuncĭ ḍiua de aḍĭ va contribui la întărirea și împuterirea cercului de fierŭ, care are sĕ fiă unŭ bastionŭ pentru noi toțĭ și care se póte contribui numai pe basa sprijinului reciprocŭ (Aprobărĭ în drépta), va contribui acéstă ḍi în adevĕrŭ la întărirea și imputerirea cercului de fierŭ. (Fórte adevĕratŭ! în drépta.)

Der şi alte urmărī ar ave respingerea propunerei nóstre. Bancnota cu o limbă ar depune în mâna a milióne de ómenī testimoniu publicŭ orī despre slăbiciunea, orī, ceea ce e mai tristŭ, despre lipsa de bunăvoinţă a guvernului. Fiecine în Boemia, care ia în mână acésta bancnotă, cu o limbă, s'ar întreba: Pentru ce servimŭ unui guvernŭ şi pentru ce aducemŭ unui guvernŭ atâtŭ de marī jertfe, care nu are nicī măcar puterea orī voinţa, a satisface ăstorfelŭ de cererī orī dorinţe ale poporului? Acésta bancnotă cu o limbă va face mincinosŭ pe guvernulŭ actualŭ, căcī ea va demonstra miliónelorŭ de locuitorī *ad oculos*, că promisiunea guvernului privitóre la egalulŭ scutŭ alŭ tuturorŭ naţionalităţilorŭ, n'a fostŭ nimicŭ decâtŭ vorbe şi vorbe góle. Astfelŭ acestŭ biletŭ de bancă va deveni unŭ biletŭ de permanentă acusare a guvernului de acum. Lasŭ sĕ chibzuiéscă guvernulŭ, decă între aceste împrejurărī n'ar fi vrednicŭ de ostenélă, a tracta încă odată cu Ungurii în acéstă cestiune. Décă Ungurii vorŭ respinge şi atuncī cererea nóstră, atuncī camera, decă mai e în ea încă o scânteiă de consciinţă de sine, scimŭ ce rĕspunsŭ e de datŭ Ungurilorŭ. (Fórte bine! în drépta). Pe majoritatea camerei o rogŭ sĕ nu ne părăséscă în acéstă afacere, care a devenitŭ o afacere de inimă a popórelorŭ negermane, şi a vota pentru propunerea minorităţii comisiunei. (Aplause'n drépta.)

Ministrulŭ de finanţe *Dunajewski* a rĕspunsŭ cam slabŭ. Dice că fiecare cunósce cifrele pe bancnote şi prin urmare din causa textului nu se potŭ ivi neaiunsurī; nu pune preţŭ pe aceea sĕ figureze intr'unŭ colţŭ alŭ bancnotei douĕ vorbe din limba lui maternă. Nu aşa se manifestă esistenţa unui poporŭ. Cu douĕ cuvinte nu se face egala îndreptăţire. Decă la noi e textulŭ germanŭ, causa e că limba germană e maĭ lăţită şi mai cunoscută.

Din memoriulŭ predicatorului Koch.

In dilele trecute a apărutŭ în editura librăriei Arnold Bergstraesser din Darmstadt interesantulŭ memoriu alŭ d-lui Koch, predicatorulŭ curţii principelui Alexandru de Battenberg. Memoriulŭ descrie stările de lucrurī în Bulgaria până la resturnarea principelui. Privitorŭ la revoluţiunea din Filipopolŭ, se dice că prinţulŭ Alexandru, fiindŭ înscinţatŭ prin doi trimişī ai comitetului secretŭ, însărcinaţī de Karavelov, despre planulŭ revoltei, a încercatŭ sĕ convingă pe trimişī că timpulŭ e rĕu alesŭ. Der până sĕ se reintórcă trimişii, revoluţiunea a isbucnitŭ. Prin ipele primi scirī despre cele petrecute. Karavelov plecă la principele şi-lŭ consilia sĕ se supună necondiţionatŭ voinţei poporului. In timpulŭ acesta soseu din tóte părţile telegrame, că poporulŭ ilŭ aclamă cu iubire şi că trupele rumeliote au primitŭ ordinulŭ de a pleca la hotare. Astfelŭ trebuì sĕ se supună prinţulŭ Alexandru voinţei poporului, der dise: „Sciu sigurŭ că voiu plăti cu persóna mea acéstă afacere, dér ce'mī pasă de mine, decă ţera mea va ave unŭ folosŭ din acesta.' Totodată, spre a fi corectŭ, telegrafia imediatŭ împĕratului Alexandru rugându-lŭ pentru înaltulŭ sĕu ajutorŭ în favórea Bulgariei. Memoriulŭ continuă astfelŭ.

Inainte de a urma, aşi întreba: Decă Rusia era în adevĕr totŭ aşa de surprinsă ca şi tótă lumea de acéstă revoluţiune? Adevĕrulŭ este că consululŭ generalŭ alŭ Rusiei, Igelstrom, şi ataşatulŭ militarŭ rusŭ asistau la şedinţa hotăritóre a comitetului secretŭ în Dermender, în care s'a stabilitŭ timpulŭ de 27 Septemvre până la 2 Octomvre pentru isbucnirea revoluţiunei şi au fostŭ în persónă de faţă la sub-scrierea procesului-verbalŭ şi asigurau pe principele că au trimisŭ raporte peste raporte la Petersburgŭ despre apropiata revoluţiune. D'abia s'ar puté decī tăgădui că acea revoluţiune numai de aceea n'a fostŭ încuviinţată de Rusia, fiind-că n'a înlăturatŭ pe principele Al xandru. Dela 1883 încóce centrulŭ de lovire alŭ politicei rusescī nu mai era Bulgaria, ci principele Alexandru. Tóte şcirile dela Skierniewice şi Kremsier sosite la Sofia erau de acord în a susţiné, că împĕratulŭ Alexandru desaprobă cu deosebire pe principele Alexandru. Ruşii carī se aflau la Skierniewice au rĕspânditŭ vorba, că principele Bismarck la intrebarea: „cum mergŭ lucrurile în Bulgaria?« ar fi rĕspunsŭ: „Bulgaria nu me privesce şi totŭ ce mĕ intereséză este că acolo este unŭ principe germanŭ.«

Se făceau în deobşte imputărī principelui Alexandru că ar fi lucratŭ cu neobosire prin presă. Cei carī ilŭ cunoscŭ potŭ afirma tocmai contrarulŭ. De multe orī ii diceamŭ chiar eu sĕ combată prin presă calumniile adversarilorŭ sĕi şi iī făceam observarea, că prea puţin consideră puterea presei; n'am fostŭ însĕ în stare spre a-lŭ face sĕ consimtă. Singurulŭ motivŭ pentru care presa din tóte ţĕrile avea simpatiă pentru elŭ era silinţa ce işī dădea pentru înflorirea ţĕrei sale. Intr'unŭ modŭ nevisibilŭ, der cu o puternică tăriă, presa din tóte ţĕrile, precum şi toţī ómenii de bine aprobau lucrarea principelui şi tóte încercările oficiose şi oficiale, de a dejosi pe principele în opiniunea publică, zadarnice au rĕmasŭ.

Italia mereu îşī manifesta simpatiile pentru principele, însĕ nu putea şi nu voia sĕ-i ajute. Cu Turcia n'avea relaţiunī Bulgaria. Turcia era mórtă şi numai pentru regularea bunurilorŭ Vakuf se găsea unŭ paşă la Sofia. Singurulŭ punctŭ de cértă ilŭ forma cererea Bulgariei de a sta în directă corespondenţă cu ministrulŭ afacerilorŭ streine, pe când Porta trata Bulgaria ca şi pe celelalte provincii autonome şi astfelŭ comunicaţiunea scripturistică voia sĕ se facă prin mijlocirea biuroului de corespondinţă. Serbia şi România prin domnitorii lorŭ întreţineau strînse prieteniī cu principele. In luna lui Octomvre a anului 1880 a făcutŭ o amicala visită la Belgradŭ, unde cu înalte onorurī a fostŭ primitŭ. Principele Milanŭ şi poporulŭ lui se întreceau în arătarea simpatiilorŭ.

Principele a visitatŭ în mai multe rĕndurī curtea princiară a României şi la 1880 principele Carolŭ, cu ocasiunea venirei sale la Rusciucŭ, a fostŭ în modulŭ celŭ mai strălucitŭ sĕrbătoritŭ. Micile neînţelegerī, pe carī le provocase în cestiunea Dobrogei Zankov prin prostiile sale egoiste, au fostŭ uitate. România din recentulŭ ei trecutŭ cunoscea bine bóla copiilorŭ prin care trebue sĕ trécă unŭ statŭ balcanicŭ.

Puterile între ele păreau a fi unite, der numai când venea vorba de interese sta Germania, Austria şi Rusia faţă în faţă, cum s'a întêmplatŭ de esemplu în cestiunea Dunărei şi a drumurilorŭ de ferŭ. Nicī una din aceste douĕ partide nu ţineau semă de dificila posiţiune a principelui, şi raportându-se una la tratatulŭ din Berlinŭ, er cealaltă la recunoscinţa ce-i datoresce principele şi poporulŭ bulgarŭ, cerea fiăcare cu aceeaşi insistenţă ocrotirea intereselorŭ ei. Turcia suzerană nu oferea o stavilă, căcī se temea de Rusia şi cerşia favórea Germaniei.

Nicī una din puterile carī au subscrisŭ tratatulŭ din Berlinŭ nu credea a fi luatŭ îndatorirea de a asigura principatului şi principelui o putere de vieţă. Principelui pururea i se spuneau numai datoriile, der *de drepturī nimenī nu vorbia*. Astfelŭ pentru ele Bulgaria era Hecuba. Principele Bismarck, *care nu ţine sémă de binele popórelorŭ strĕine, ci îngrijesce numai de interesele germane*, dela începutŭ privea în Bulgaria unŭ obiectŭ de aplanare şi prin urmare de sigurŭ nu se gândea la o consolidare temeinică a ei; cu câtŭ Bulgaria se întărea mai tare, cu atâtŭ lui iī venea mai bine la socotélă, nu pentrucă ar fi avutŭ în vedere binele poporului şi a principelui, ci pentru că cu chipulŭ acesta *obiectulŭ sĕu de aplanare* dobândea din ce în ce unŭ preţŭ mai mare.

SCIRILE DILEI.

Corespondenţa ce ni s'a trimisŭ din comitatulŭ Solnocŭ-Dobéca, despre prigonirea scólei românescī din Ciachi-Gârbău, ĭ dă d-lui fisolgăbirĕu Vállya Ferencz „bună“ ocasiune de a-şī manifesta în faţa publicului cetitorŭ alŭ lui „Ellenzek« marele sĕu „patriotismŭ“. Elŭ declară mai întâi de tóte, că nu numai nu-i obicinuitŭ a ceti „Gazeta«, dér nicī n'a vĕdut'o nicīodată. Câtŭ pentru cele ce s'au scrisŭ în »Gazetă« despre d-sa, admite că a chematŭ la sine pe părinţii a 24 copii românī şi le-a poruncitŭ, *ca 12 din aceştī copii sĕ se înscrie la scóla maghiară* de statŭ, ér 12 la cea română confesională şi prin acesta, dice, s'a urcatŭ numĕrulŭ copiilorŭ dela scóla ungurescă la 60, ér alŭ celorŭ dela scóla românéscă la 30. In timpulŭ de adī — întrébă d. Vallya — este óre rĕu, décă copii de Valahŭ învéţă limba unguréscă, când fără de cunoscerea acestei limbī nu numai că nu potŭ sĕ fiă funcţionarī, medicī, advocaţī etc der nu potŭ sĕ fiă nicī chiar popī valachī, dascălī şi judī comunalī. — Etă cum înţelegŭ solgăbirăii ungurī „egala îndreptăţire« proclamată în legea de a 1868. N'avea dreptate Mocsary, când a disŭ că după legea de maghiarisare dela 1879 Ungurii vorŭ veni şi vorŭ dice: acum aveţī ocasiune sĕ 'nvĕţaţī unguresce, acum tóte trebue sĕ mérgă unguresce! Dealtmintrelea cere d. solgăbirĕu sĕ luămŭ la cunoscinţă, că chiar şi mai marii scólei românescī confesionale din Ciachi-Gârbău îşi învéţă copii lorŭ la scóla ungurescă. Destulŭ de tristŭ şi ruşinătorŭ pentru ei, tocmai pentru că suntŭ „mai marii scólei“. Mai de clară d. Vallya că nu e identicŭ cu Valea, ci că e neaoşŭ ungurŭ. De acesta ne pare bine, căcī, mărturisimŭ, că nu ne-arŭ face onóre a-lŭ reclama ca Românŭ!

—x—

Associaţiunea transilvană, care în anulŭ acesta a fostŭ invitată în douĕ locurī, la Bistriţa şi la Zernescī, a'şī ţine adunarea generală, şī-o va ţine, după cum a hotărîtŭ comitetulŭ Associaţiunei, în Sibiiu în dilele de 28 şi 29 Augustŭ.

—x—

D-ra Elena Florianŭ, tinera fiică a d-lui Ioanŭ Florianŭ, preşedintele tribunalului din Odérheiulŭ săcuiescŭ, este multŭ lăudată de diarele din Budapesta pentru destinsulŭ ei talentŭ musicalŭ ce şi l'a documentatŭ cu ocasiunea unui concertŭ arangiatŭ la 28 Februarie din partea conservatorului de musică din Budapesta. D ra Florianŭ a esecutatŭ pe piano piesa „Concert de clavir« de Lisst (S dur) cu o destoinicia, care ne face a spera că d-şóra Florianŭ va ajunge o artistă renumită. Publiculŭ a aplaudat'o freneticŭ; de 5 orī a fostŭ rechiămată. Se dice că cardinalulŭ Haynald ar fi chiămat'o la sine pentru a-şī esprima admiraţiunea sa şi pentru a stărui ca d-şóra Florianŭ sĕ continue cariera musicală.

—x—

Studenţii sêrbī şi slovacī din Praga au trimisŭ o adresă de felicitare d-lui Ludovicŭ *Mocsary*, din incidentulŭ vorbirei sale rostite în dieta ungară în favorulŭ naţionalităţilorŭ.

—x—

Din *Kaposvár* se telegrafiază scirea, că deputatulŭ a [illegible] *Gruber*, [illegible] sĕ-şi [illegible] asupra lui *Csondor* János, redactorulŭ diarului »Kaposvár«, pentru nisce ofense ce iī s'au făcutŭ în acestă fóiă, s'a dusŭ la berăria unde se afla redactorulŭ Csondor şi a începutŭ a-lŭ bate cu biciulŭ. Csondor iritatŭ a luatŭ revolverulŭ şi a împuşcatŭ asupra lui Gruber: glonţulŭ a trecutŭ pe la urechia deputatului, der nu l'a nimeritŭ. După acesta s'au înhăţatŭ de peptŭ şi au începutŭ lupta. In decursulŭ acestei lupte Csondor încă odată a slobozitŭ revolverulŭ asupra deputatului Gruber, der în locŭ de a-lŭ nimeri, glonţulŭ s'a opritŭ în mâna stângă a lui Csondor. S'a pornitŭ investigaţiune.

—x—

Colonelulŭ de honvedī br. *Wense* Agost s'a împuşcatŭ în locuinţa s'a din Teresiopolŭ. Se dice că causa sinuciderei ar fi fostŭ împrejurarea, că ar fi vrutŭ sĕ-lŭ pună în pensiune.

***

(*Douĕ rectificărī*) In Nr. 19 alŭ „Gazetei,« între »Scirile dilei,« cineva din protopopiatulŭ Crasnei trage la îndoială între altele *fidela administrare* a fondului diecesanŭ pentru ajutorarea vĕduvelorŭ şi a orfanilorŭ din diecesa Gherlei: adăugendŭ în fine, că »multe vĕduve şi copii orfanī *fără protectorī* nu capătă nimicŭ, ér cei ce capătă abia se împărtăşescŭ cu câte 15—20 fl. pe anŭ.“ — Din isvorŭ autenticŭ sciu, şi cine se îndoesce se póte convinge din diuarele d-lui canonicŭ manipulatorŭ, că ajutórele tuturorŭ vĕduvelorŭ şi orfanilorŭ de preoţī — *fără nicī o esceptiune* — se espedéză din Gherla la adresa protopopilorŭ respectivī, când aşternŭ chitanţele. *Acolo nu rĕmâne ajutorulŭ nicī unui îndreptăţitŭ la acesta.* Decă nu le capĕtă cei ajutoraţī, sĕ le reclame dela protopopii lorŭ, eventualŭ şi în Gherla, de unde orī când li se póte spune data, când li s'a espedatŭ. Apoi că ajutórele nu suntŭ mai marī, vina nu e a manipulatorilorŭ, ci este a se căuta în modulŭ fructificărei capitalelorŭ. Astădī tótă lumea cu banī îşī depune capitalele în cassele de păstrare, numai în Gherla se mai susţine datina a fructifica pe lângă intabulare, unde de multe orī pierŭ interesele cu capitale cu totŭ, causându-se şi datoraşilorŭ de multe orī ruinare totală. Causa? nu o amintimŭ, fiecare o póte afla de sine.

In Nr. 20 alŭ »Gazetei“ totŭ între „Scirile dilei,« din împrejurarea că învĕţătorulŭ din *Bicazŭ Vasilie Sasŭ* şi-a schimbatŭ numele în »*Szasz Laszlo*“ şi a votatŭ la alegerea de jude pre lângă unŭ jidovŭ se *învinuesce direcţia instruirei din preparandia din Gherla*, unde a învĕţatŭ respectivulŭ — E dreptŭ, că Vasilie Sasŭ a absolvatŭ în Gherla (in an. 1878), dér era printre cei mai slabī elevī, aşa încâtŭ de pe cursulŭ alŭ II a trebuitŭ sĕ *repareze* esamenulŭ, ca sĕ pótă obţine absolutoriu. De atuncī nu s'a mai arĕtatŭ pe acolo nicī bareri la esamenulŭ de calificaţiune Prin urmare respectivulŭ este numai unŭ *învĕţătorŭ suplinitoru* de cei mai slabī. Şi apoi sĕ fiă chiar unŭ isteţŭ dascălŭ în ale dăscăliei, óre din împrejurarea, că dintre 246 de preparandī absolvaţī în Gherla s'a aflatŭ şi *unulŭ călbăgitŭ* şi *unŭ* Juda, se póte trage la îndoială direcţiunea educaţiunei şi a instrucţiunei acelui institutŭ?! Cine se îndoesce poftéscă a onora institutulŭ respectivŭ cu presenţa-i spre a se convinge de spiritulŭ ce domnesce acolo. In parlamente, unde se află lamura popórelorŭ, óre nu se află câte odată câte unŭ membru, care e spre ruşinea celorlalţī? Der pentru aceea, cine învinuesce întrega corporaţiune?

C. V.

Academia Română.

Sesiunea generală din anulŭ 1887.

Raportulŭ secretarului generalŭ asupra lucrărilorŭ făcute în anulŭ 1886—87.

Domnilorŭ colegī,

Cu puţine dile în urma închiderii sesiunii generale trecute, Academia nóstră a perdutŭ pe unulŭ din membrii sĕi, G. M. Fontaninŭ, care lovitŭ de o crudă şi durerósă bólă, nu se mai putuse asocia la lucrările nóstre de mai mulţī anī. La 24 Aprilie 1886 mórtea a pusŭ sfêrşitŭ tristei posiţiunī în care se afla.

La 11 Iulie st. n. 1886 a încetatŭ din viéţă la Milano Bernardino Biondelli, membru onorarŭ alŭ Academiei. Biondelli, prin scrierea sa *Saggio sui dialetti gallo-italici* (Milano 1853), şī-a câştigatŭ unŭ locŭ de frunte în filologia romanică, şi elŭ a arĕtatŭ totd'auna o simpatie deosebită pentru Românī Prin mórtea lui amŭ perdutŭ pe unulŭ din vechii amicī ai naţiunii nóstre din Italia.

I Şedinţele de peste anŭ.

Şedinţele nóstre ordinare de Vineria au fostŭ în acestŭ anŭ ocupate cu diferite discuţiunī şi comunicărī sciinţifice făcute de membri.

Intr'o şedinţă extraordinară ţinută la 15 Septemvre şi în cea ordinară dela 17 Octomvre s'a discutatŭ cestiunea stabilirii numirilorŭ proprii topografice ale Dobrogei, asupra căreia guvernulŭ ceruse părerea Academiei. S'au exprimatŭ asupra acestei însemnate cestiunī douĕ pă-

rerĭ deosebite. Una susţinea că in principiu în loculŭ numirilorŭ topografice străine, turcescĭ, bulgărescĭ, carĭ tóte sunt relativŭ moderne şi parte mare introduse prin dominaţiunea turcéscă, sĕ se intrebuinţeze numirile românescĭ corĕspundĕtóre, şi chiar sĕ se introducă numirĭ nouĕ spre a se pune în acestŭ modŭ sigilulŭ reintrării acestei vechĭ provincii românescĭ in statulŭ românŭ. Esceptiune dela acéstă normă s'ar face numai cu localităţile de o insemnătate mare, a cărorŭ schimbare de nume arŭ pute produce óre-carĭ confusiunĭ. Cealaltă părere era, că nu trebue a se atinge întru nimicŭ nomenclatura topografică, ci a se lăsa aşa cum este, căcĭ orĭ-ce schimbare ar aduce confusiunĭ şi ar rupe firulŭ desvoltării istorice.

Academia n'a luatŭ nicĭ o decisiune, lăsândŭ ca guvernulŭ sĕ hotărască soluţiunea acestei cestiunĭ importante din punctŭ de vedere alŭ Statului.

In mai multe şedinţe publice şi private d-lŭ colegŭ V. A. Urechiă a făcutŭ comunicărĭ verbale despre documente istorice adunate în călătorii, ce d-sa a făcutŭ prin ţéră. In şedinţa publică dela 14 Novembre d-sa a arătatŭ cum a aflatŭ la biserica din Brănişteni în judeţulŭ Romanului mormentulŭ familiei lui Mironŭ Costinŭ.

In aceeaşĭ şedinţă d-lŭ membru corespondentŭ St. Hepites a făcutŭ comunicărĭ despre clima Bucurescilorŭ în anulŭ 1885, după observaţiunile şi datele strînse şi publicate de Institutulŭ meteorologicŭ din capitală.

Colegulŭ nostru d-lŭ G. Bariţiu a comunicatŭ douĕ lucrărĭ: o dare de séma despre exposiţiunea istorică dela Budapesta din anulŭ trecutŭ şi unŭ raportŭ despre săpăturile dela Aquincum lângă Buda. Amĕndouĕ aceste lucrărĭ au fostŭ trimese secţiunii istorice, care le va aduce dinaintea d-vostrĕ.

II. Publicaţiunile Academiei.

In decursulŭ anului încetatŭ s'au executatŭ următórele publicaţiunĭ.

1. Din *Anale* s'a încheiatŭ secţiunea II a volumului VII, adăogându-se la memoriile şi notiţele tipărite într'insulŭ înainte de sesiunea trecută, memoriulŭ d-lui colegŭ A. Papadopolŭ-Calimachŭ despre *Dunăre în literatură şi tradiţiunĭ.*

S'a tipăritŭ şi publicatŭ volumulŭ VIII secţiunea I, cuprindendŭ partea administrativă, desbaterile şi comunicările pentru anulŭ 1885—86.

Din secţiunea a II a acestui volumŭ, cuprindendŭ memoriile şi notiţele pentru anulŭ 1885—86, s'au tipăritŭ următórele lucrărĭ, carĭ singure au fostŭ depuse la secretariatŭ.

Amintirĭ despre Grigorie Alexandrescu de Ionŭ Ghica.

Apulum, Alba-Iulia, Belgradŭ în Transilvania de George Bariţiu.

2. *Psaltirea în versurĭ a Metropolitului Dosofteiu*, s'a publicatŭ in nouă ediţiune făcută după manuscrisulŭ originalŭ şi după ediţiunea dela 1673. Ediţiunea cea nouă este însoţită de unŭ facsimile alŭ titlului ediţiunii dela Uniev din 1673, şi de cincĭ facsimile din manuscrisulŭ originalŭ. Textulŭ *Psaltirii* în versurĭ este precesŭ de unŭ studiu asupra acestui monumentŭ atâtŭ de insemnatŭ în literatura română bisericéscă. In acestŭ studiu s'a cercetatŭ versificaţiunea lui Dosofteiu din tóte punctele de vedere, precum şi modelulŭ după care elŭ a făcutŭ acéstă lucrare.

Incă din 1877, când am avutŭ fericirea a dărui Academiei preţiosulŭ manuscrisŭ originalŭ alŭ Psaltirii în versurĭ a lui Dosofteiu, am exprimatŭ dorinţa, ca sĕ se facă o ediţiune a acestui insemnatŭ monumentŭ alŭ literaturei nóstre »demnă de autorŭ şi de societate".

Societatea Academică a decisŭ cu unanimitate îndeplinirea acestei dorinţe şi a dispusŭ a se prevede în budgetulŭ anului 1877—78 sumele necesare.

Ocupatiunĭ de totfelulŭ şi piedecĭ independente de voinţa mea au intârdiatŭ realisarea dorinţei ce aveamŭ de a pregăti singurŭ orĭ cu alţĭ colegĭ acéstă ediţiune. Eram însĕ continuu preocupatŭ de datoria ce aveamŭ în faţa votului Academiei şi a aşteptării ţĕrii, ca acéstă ediţiune sĕ fiă făcută câtŭ s'arŭ pute mai bine şi mai conformŭ cu cerinţele scienţifice, şi am fostŭ fericitŭ când d-lŭ profesorŭ I. Bianu s'a oferitŭ a lua asupra sa acéstă sarcină. Nime nu putea sĕ ducă mai bine la capĕtŭ acéstă lucrare decâtŭ neobositulŭ nostru bibliotecarŭ, pregătitŭ cum este prin studiile sale filologice, făcute în ţéră şi în străinătate.

D-lŭ Bianu şĭ-a datŭ tóte silinţele ca Psalmii versificaţĭ de Dosofteiu sĕ fiă publicaţĭ în acéstă ediţiune definitivă cu textulŭ lorŭ autenticŭ, ca sĕ fiă şi ca materialŭ preţiosŭ pentru studiele istorice asupra limbei nóstre. Nu mĕ îndoiescŭ, că Academia va aproba acéstă lucrare şi va primi cu bunăvoinţa ce merită lucrarea d-lui Bianu, pe care d-sa a terminat'o cu multă rîvnă, fără a pretinde cea mai mică remunerare pentru ostenelele sale.

3. *Ediţiunea completă a operelorŭ lui Mironŭ Costinŭ*, cu a cărei publicare Academia a însărcinatŭ pe colegulŭ nostru d-lŭ V. A. Urechiă, este apróрe terminată. Tomulŭ I s'a publicatŭ; elŭ cuprinde scrierile principale şi cele mai cunoscute până acuma ale marelui cronicarŭ Moldovenŭ, adică *Cartea pentru descălecatulŭ dintâiu a ţĕrei Moldovei şi Letopiseţulŭ ţĕrei Moldovei.*

Aceste scrierĭ suntŭ precese de recensiunile d-lui Urechiă asupra manuscriselorŭ după carĭ s'a făcutŭ ediţiunea şi asupra documentelorŭ privitóre la Mironŭ Costinŭ şi familia lui, precum şi de studii biografice asupra familiei Costinescilorŭ şi asupra lui Mironŭ.

Tipărirea tomului II, care va cuprinde scrierile mai micĭ ale lui Mironŭ Costinŭ, este forte înaintată şi va fi terminată în decursulŭ anului. (Va urma).

Convocare. — Subscrişii fundatorĭ ai institutului de creditŭ şi economii „*Arieşana*" — cu provocare la § 154 din legea comercială — convocă prin acesta pre acei P. T. Domnĭ, carĭ au subscrisŭ acţiunĭ la numitulŭ institutŭ, ca sĕ binevoiéscă a participa în persónă orĭ prin plenipotenţiatŭ la

Adunarea generală constituantă

ce se va ţine în Turda în 23 Aprilie 1887 la 10 ore ante-amedĭ în cancelaria adv. Dr. Raţŭ.

In acéstă adunare se vorŭ statori statutele, se va alege comitetulŭ de supra-veghiare, şi se vorŭ pertracta şi alte agende prevĕdute în susnumitulŭ § a legei comerciale. — Totodată suntŭ rugaţĭ acei preastimaţĭ Domnĭ, carĭ au primitŭ dela noi cole de subscriere, sĕ binevoiasca ale retrimite până în 15/4 a. c. st. n. cu orĭce resultatŭ.

Turda, în 28 Februariu 1887.

Dr. Raţŭ m. p., *Dionisiu St. Şuluţŭ* m. p. jude regiu pens., *Ioanŭ Molnarŭ* m. p. proprietarŭ, *Petru Roşca* m. p. protopresbiterŭ gr. or., *Simeonŭ P. Moldovanŭ* m. p. em. prof., *Iuliu C. Vlăduţŭ* m. p proprietarŭ, *Anania Moldovanŭ* m. p. advocatŭ, *Iosifŭ Chioreanu* m. p. proprietarŭ.

Mulţămită publică.

Subscrişii în numele senatului scolasticŭ parochialŭ gr. cat. din Valea Jidanului venimŭ a aduce mulţămită publică Domnilorŭ, carĭ cu ocasiunea petrecerei sociale împreunată cu danţŭ, ţinută în Bicazŭ la 20 Februariu a. c. — destinatŭ fiindŭ venitulŭ curatŭ scólelorŭ gr. cat. din Bicazŭ şi Valea Jidanului — au binevoitŭ a contribui preste preţulŭ de întrare şi anume: Haim Simon 50 cr., Baruch Feldstein 20 cr., I. Popoviciu 40 cr., Moise Berco 10 cr., Alexandru Precupŭ 1 fl.

Şi eră Domnilorŭ, carĭ deşi nu au participatŭ la amintita petrecere, totuşĭ au binevoitŭ a contribuì în folosulŭ fondurilorŭ scólelorŭ mai susŭ amintite şi anume: Ioanŭ Urziceanu 2 fl., Miklos Lukács 1 fl., Alecu Şiorecu 1 fl. 60 cr., Dancs Samuel 1 fl. 50 cr., Ioanŭ Niculescu 1 fl., Lancetŭ Iancu 1 fl. 50 cr., Lancetŭ Davidŭ 1 fl. 50 cr., Grünberg Iancu 1 fl. 50 cr., Augustinŭ Risniţa 1 fl., Aurelŭ Urzică 1 fl., Todorŭ Timariu 1 fl., Mihailŭ Popescu 1 fl.

Valea Jidanului, în 6 Martie 1887.

Aurelŭ Urzică. *Alexandru Precupŭ.*

Ultime scirĭ.

Sofia, 17 Martie. — D-nii Karaveloff şi Nichiforoff au fostŭ din nou arestaţĭ sub cuvêntŭ că s'au descoperitŭ fapte nouĕ de o mare gravitate în sarcina lorŭ.

Petersburg, 17 Martie. — Tóte jurnalele au deschisŭ liste de subscripţie spre a veni în ajutorulŭ familiilorŭ executaţilorŭ bulgarĭ. Ţarulŭ a datŭ 5000 ruble, Ţarina 3000 şi principele imperialŭ 1000.

Roma, 17 Martie. — Scirea „Agenţiei libere". Concordatulŭ, ce este a se încheia între România şi Vaticanŭ, se va face pe basele următóre: România va permite episcopului latinŭ din Bucurescĭ, Monseniorulŭ Palma, de a înfiinţa misiunĭ şi şcolĭ de misionarĭ. România va întreţiné cu Vaticanulŭ relaţiunĭ diplomatice prin trimişĭ extraordinarĭ.

Berlinŭ, 16 Martie. — Principele moştenitorŭ alŭ Austrii a sositŭ aicĭ, elŭ a fostŭ întîmpinatŭ la gară de principele moştenitorŭ alŭ Germanii şi de principesă, de prinţulŭ Wilhelm cu marĭ onorurĭ. Imediatŭ principele Rudolf a fostŭ primitŭ de Maiestăţile Lorŭ şi seara a prânditŭ la palatŭ.

Parisŭ, 16 Mertie. — Se asigură că tóte puterile, afară de Italia, a acceptatŭ moţiunea ruséscă, care propune a se face o anchetă internaţională asupra situaţiunei Bulgariei şi asupra fapteloră alŭ cărorŭ teatru a fostŭ acestŭ principatŭ. Acéstă anchetă se va face sub preşedinţa lui Riza-bey.

Parisŭ, 17 Martie.—Se anunţă că guvernulŭ italianŭ nu voesce sĕ disolve Camera, pentru că rapórtele prefecţilorŭ constată ostilitatea ţĕrei pentru politica urmată în afară de cabinetulŭ actualŭ.

Sofia, 17 Martie. — In urma unei decisiunĭ a Regenţei, Bulgaria va fi divisată în douĕ zone militare. Zona occidentală va fi pusă sub ordinele comandantului Popof, ér zona orientală va fi încredinţată comandantului Petrof. Ambii vorŭ avé puterĭ discreţionare. Aceste nominaţiunĭ au şi apărutŭ în Monitorulŭ Oficialŭ.

Londra, 17 Martie. — După „Standard" numĕrulŭ persónelorŭ arestate la St- Petersburg ca compromise în recentulŭ complotŭ îndreptatŭ contra Ţarului ar fi de 120.

După acelaşĭ diarŭ cabinetulŭ rusescŭ ar fi în ajunulŭ unei modificărĭ. Contele Tolstoi şĭ-ar da dimisiunea şi ar fi înlocuitŭ printr'unŭ generalŭ la ministerulŭ de interne.

DIVERSE.

Esposiţiune de diare. — Intru amintirea decretărei libertăţii de pressă, societatea tipografilorŭ din Budapesta a arangiatŭ în localitatea societăţii o esposiţiune de diare. Pană acum suntŭ espuse ca la 700 diare şi foi periodice. Din provinciă suntŭ forte puţine, cele mai multe suntŭ din Budapesta. Celŭ mai vechiu diarŭ din cele espuse este »Nova Posoniensi" dela 1721, scrisŭ în limba latină. Din diarele ungurescĭ celŭ mai vechiu este „Magyar Hirmondó" dela 1733. Se mai află la acéstă esposiţiune „Minerva« din anulŭ 1821, „Fillértár« din 1835. Din anulŭ 1848—9 se află vr'o 8 diare ungurescĭ. Din foile carĭ esistŭ astădĭ în Ungaria celŭ mai vechiu este »Kronstädter Zeitung« de 51 anĭ. Din cele ungurescĭ celŭ mai vechiu este „Debreczen nagyváradi értesito" de 45 anĭ. Din foile din Budapesta cea mai vechiă este „Pesti Napló« înfiinţată în an. 1848. Din Transilvania suntŭ representate la acéstă esposiţiune 22 de diare, dintre carĭ 13 suntŭ ungurescĭ, celelalte suntŭ românescĭ şi nemţescĭ. Din Slavonia Croaţia suntŭ representate la esposiţiune 20 de diare, celŭ mai vechiu este »Narodne Novine" de 53 de anĭ.

***

Dragoste cu sila. — Unŭ studentŭ de medicină închiriase dela o vĕduvă în vêrstă de patru-decĭ de anĭ o cameră din locuinţa ei, aprópe de bariera Mariahilf la Viena. Spre a face economiă de luminărĭ şi de lemne de focŭ, junele studentŭ ceru şi dobândì voiă dela stăpâna locuinţei d'a petrece orele de séră în camera ei şi a'şĭ face acolo studiile. Nu'i trecea prin gândŭ că vĕduva ar pute sĕ întemeieze p'acéstă împrejurare speranţa unei căsĕtorii proiectate. Suntŭ câteva dile de când junele studiosŭ comunică stăpânei domiciliului sĕu că, fiindŭ în ajunŭ d'aşĭ trece esamenulŭ de doctoratŭ, va pleca, după acésta, în oraşulŭ sĕu de nascere spre a se căsători cu amanta lui. A doua di aspirantulŭ la doctoratŭ primì o scrisóre anonimă avêndŭ următorea cuprindere: „Décă vei face cea mai mică schimbare în actuala d-tale posiţiune, voiu denunţa autorităţilorŭ copetente relaţiunile d-tale anarchistice". Junele sciindu-se desĕvêrşitŭ nevinovatŭ, depuse scrisórea anonimă în mâna judecătorului de instrucţiune, şi după douĕ dile se descoperì, că ameninţarea emanase dela vĕduva amorezată, care îi închiriase o cameră. Chiar în acea di studentulŭ părăsì locuinţa sa, der stăpâna casei îi strigă în locŭ de adio: »Vei mai audi de mine!".

***

Permisŭ e, ca bărbatulŭ sĕ desfacă scrisorile adresate soţiei sale? — Advocaţii din Parisŭ, discutândŭ în dilele trecute asupra întrebării acesteia, au ajunsŭ la resultatulŭ, că: e permisŭ. Cu privire la obiectulŭ acesta interesantŭ s'au esprimatŭ mai mulţĭ scriitorĭ renumiţĭ, dintre carĭ şi Dumas, care a aflatŭ corectă opiniunea advocaţilorŭ din Parisŭ, motivându-şĭ părerea în următorulŭ modŭ: Bărbatulŭ şi femeia au fostŭ în raiu, câtŭ timpŭ bărbatulŭ a urmatŭ poruncii luì D-deu, dér lucrulŭ celŭ dintéiu alŭ bărbatului a fostŭ, că a ascultatŭ de sfatulŭ femeei. De aceea au şi fostŭ apoi alungaţĭ din raiu, şi ca sĕ se pótă érăşĭ aplana lucrulŭ, a trebuitŭ ca Fiiulŭ lui Dumnedeu sĕ se arete pe pămentŭ. La nunta dela Cana Galilei totŭ femeia, adecă maica D-lui, cere ca Christosŭ sĕ prefacă apa în vinŭ. Femeiă, a rĕspunsŭ Christosŭ, nu am nimicŭ cu tine. Maria îlŭ pricepe şi se supune dicĕndŭ: Faceţĭ ce va dice. Prin cuvintele acestea, maica D-lui a primitŭ în numele tuturorŭ femeilorŭ supunerea absolută. Femeia în întrégă viéţa ei e minorénă, bărbatulŭ e stăpânulŭ, elŭ e stăpânŭ preste secretele şi cugetele ei. Femeia are o mulţime de căi spre a-şĭ ascunde cugetele, are ocasiune şi de înşelare, de unde provinŭ destule neajunsurĭ, aşaderă inspecţiunea de orĭce natură e necesară şi îndreptăţită. Bărbatulŭ, care n'are încredere în soţia sa, şi totuşĭ dubitéză că este óre îndreptăţitŭ sĕ desfacă scrisorile ei — e unŭ nătărău.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 17 Martie st. n 1887

Rentă de aurŭ 5% . . .	100 80
Rentă de hârtiă 5% . .	88 65
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	97.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 25
Bonurĭ rurale ungare . .	104.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.25
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 25
Bonurĭ rurale transilvane	104 25
Bonurĭ croato-slavone . .	104.50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	120.60
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	122 75
Renta de hârtiă austriacă	80.75
Renta de arg. austr. . .	80.95
Renta de aurŭ austr. . .	111 40
Losurile din 1860 . . .	133.25
Acţiunile băncei austro-ungare	876 —
Act. băncei de creditŭ ung.	293.95
Act. băncei de creditŭ austr.	285. 0
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	6.00
Napoleon-d'orĭ	10 60
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	62 62
Londra 10 Livres sterlinge	127.85

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 27 Februarie st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	88—	89—
Renta rom. amort. (5%)	$91^1/_2$	$92^1/_2$
» convert. (6%)	83—	84—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	99—	100—
» „ „ (5%)	$82^3/_4$	$84^1/_4$
» » urban (7%)	96—	97—
» » » (6%)	90—	91—
» » » (5%)	78—	79—
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă . .	19.—	20.—
Bancnote austriace contra aurŭ. .	1.98	2.00

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 18 Martie st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.42	Vênd.	8.47
Argint românesc	»	8.40	»	8.45
Napoleon-d'orĭ	»	10.07	»	10.10
Lire turcescĭ	»	11.43	»	11.46
Imperialĭ	»	10.43	»	10.46
Galbenĭ	»	5.94	»	5·98
Scrisurile fonc. »Albina» . .	»	101.—	»	102.- -
Ruble Rusescĭ	»	113.—	»	114.—
Discontulŭ . . .	»	7—10% pe anŭ.		

ABONAMENTE

la

„Gazeta Transilvaniei“

se potŭ face cu începerea dale 1 şi 15 ale fiecărei lunĭ, mai uşorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se şi posta ultimă.

Preţulŭ abonamentuluĭ este:

Pentru Austro-Ungaria:

pe treĭ lunĭ . . . . 3 fl. —
„ şese lunĭ . . . . 6 fl. —
„ unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

pe treĭ lunĭ . . . . 10 francĭ
„ şese lunĭ . . . . 20 „
„ unŭ anŭ . . . . 40 „

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealu (	—	—	—	1.14
(	—	—	—	—
Timişŭ	—	—	—	1.45
Braşovŭ (	—	—	—	—
(	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5.43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Haşfaleu	11.05	—	8.52	—
Sighişóra (	11.29	—	9.19	—
(	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediaşŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12 44	—	11.19 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blaşiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.48	—
Teiuşŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vinţulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.53	—	4 51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Clusiu (	5.30	—	5 56	—
(	—	6 03	—	8.00
Nedeşdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirişŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	--	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mezö-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velinţe	—	—	—	3.54
Oradia-mare (	—	9.13	—	4.05
(	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1 23	7.23
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena (	—	—	2.15	—
(	—	8.00	6.05	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11 05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2 06	
Fugyi-Vásárhely	—	—	9 41	2.17	—
Mezö-Telegd	—	7.33	10 19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	--
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4 07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriş	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeşdu	—	—	4.58	6.24	-
Clusiu (	—	10.28	5.26	6.43	--
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12 30	--	—	—	9.06
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1.06	—	—	—	10.—
Uiora	1 13	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1 20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1 41	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2.10	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2 35	—	—	—	12.12
Blaşŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copşa mic	3 36	—	—	—	1.32
Mediaşŭ	4.10	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.3?	—	—	—	3.03
Sigişóra	5.12	—	—	—	3.49
Haşfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.0?	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldiora	8.41	—	—	—	8.25
Braşovŭ (	9.21	—	—	—	9.15
(	—	—	1.55	—	—
Timişŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ (	—	—	—	—	--
(	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Şibotŭ	12.52	—	4.50
Orăştia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborşin	5.30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9.33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulişŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovaţŭ	7.59	—	11 25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok (	8.42	—	4 52
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8 20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	4.10	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	7.04
Glogovaţŭ	4.43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulişŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8.36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6.28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.58	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9 51	10.42	- -
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12.18	12.29	- -
Alba-Iulia	12 36	12.46	—
Teiuşŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7 47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Haţegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Baniţa	3.05	—	6 40
Petroşenĭ	3.37	—	7.12

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşenĭ	10 07	—	6.10
Baniţa	10.48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Haţegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Koniges & Kopony, Zernescĭ